Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro zahraniční věci

2024/2024DEC

31.1.2025

STANOVISKO

Výboru pro zahraniční věci

pro Výbor pro rozpočtovou kontrolu

k udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2023, oddíl X – Evropská služba pro vnější činnost (2024/2024(DEC))

Zpravodaj: Michael Gahler

PA_NonLegDec

STANOVISKO

Výbor pro zahraniční věci vyzývá Výbor pro rozpočtovou kontrolu jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil:

1. zdůrazňuje, že nedávné události, zejména plošná invaze Ruska na Ukrajinu, jeho nepřátelské snahy ovlivnit demokratické procesy v Evropě a rostoucí nestabilita na Blízkém východě, vynesly zahraniční politiku EU a její provádění do popředí zájmu členských států a orgánů EU; zdůrazňuje, že Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) a její delegace hrají zásadní úlohu při provádění vnější politiky Unie a v boji proti zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování; zdůrazňuje význam ESVČ pro vztahy EU s jejími 25 až 30 miliony občanů, kteří žijí v zemích mimo EU; uznává, že rozpočet ESVČ, který je již strukturálně podfinancován, byl ve srovnání s rozpočty ostatních orgánů EU nepřiměřeně ovlivněn vyšší mírou inflace a následnou energetickou krizí způsobenou ruskou útočnou válkou na Ukrajině, a vyjadřuje znepokojení nad těmito negativními dopady na ESVČ a výkonnost orgánů EU a nad absencí opatření, jež by zlepšila současnou rozpočtovou situaci ESVČ, která může mít závažný dopad na vztahy EU se třetími zeměmi;

2. zdůrazňuje, že je třeba, aby Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) hrála ústřední úlohu při prosazování míru a stability na Blízkém východě, zvýšila financování pro zajištění humanitární pomoci v Libanonu, Gaze a Sýrii a posílila sledování stavu lidských práv;

3. zdůrazňuje, že finanční podpora poskytovaná delegacím Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) působícím na Blízkém východě, v zemích Perského zálivu a v Africe má zajistit, aby delegace mohly v provádění vnější činnosti EU v daném regionu pokračovat;

4. trvá na tom, aby byl navýšen rozpočet na opatření SZBP a další vhodné nástroje k budování míru a nástroje reakce na konflikty a krize, ale i na informační technologie a bezpečnostní protokoly, aby bylo možné činnosti a kapacity EU plně přizpůsobit současným výzvám a konfliktům na celém světě;

5. zdůrazňuje, že ESVČ přispívá k zastřešujícímu úsilí EU prokazovat neochvějnou podporu Ukrajině, a to prostřednictvím iniciativ, jako je kampaň #StandWithUkraine, a cílených komunikačních projektů, jako jsou Faces of Ukraine, Art vs War a Share Your Light;

6. připomíná, že je zásadně důležité dále posilovat naši podporu lidských práv, demokracie a rozvoje ve třetích zemích prostřednictvím nástroje NDICI – Globální Evropa, neboť svět demokratických zemí je bezpečnějším světem; zdůrazňuje, že vzhledem k současné situaci, která se vyznačuje rychlým technologickým pokrokem a geopolitickým soupeřením, by měly být dále navýšeny zdroje na digitální diplomacii EU; trvá na tom, že ve vztahu ke třetím zemím by prostřednictvím vnější činnosti EU mělo dojít k rozšíření „zelené diplomacie“ a urychlení ekologické transformace, což jsou jedny z priorit EU;

7. uznává úlohu ESVČ při shromažďování důkazů proti sdělovacím prostředkům

a osobám podporovaným ruským státem, na něž se vztahují sankce EU, které se podílejí na šíření dezinformací a manipulují s informacemi tak, aby ruskou útočnou válku ospravedlňovaly;

8. vyjadřuje politování nad tím, že Evropský účetní dvůr ve své výroční zprávě za rozpočtový rok 2023 konstatoval, že v jedné ze 13 zkoumaných plateb zjistil kvantifikovatelnou chybu v souvislosti s chybějícím platným zadávacím řízením a šest nekvantifikovatelných zjištění týkajících se zadávání veřejných zakázek v delegacích EU, včetně nedostatků v metodice výběru uchazečů a hodnocení nabídek, jakož i přijetí právního závazku před přijetím rozpočtového závazku;

9. konstatuje, že ve zvláštní zprávě Evropského účetního dvora č. 14/2023 byly odhaleny nedostatky v metodikách, jež Komise a ESVČ používají pro přidělování finančních prostředků partnerským zemím, a nedostatky při vytváření rámce pro monitorování a bylo doporučeno, aby Komise a ESVČ především zlepšily metodiku přidělování finančních prostředků a posuzování účinku podpory EU, zacílily rozsah programovacího procesu a ve víceletých orientačních programech zjednodušily ukazatele a používaly je jednotným způsobem;

10. vítá zvláštní zprávu Účetního dvora týkající se koordinační úlohy ESVČ a její závěry, že koordinace je převážně účinná, což ESVČ umožňuje náležitě podporovat vysokého představitele, místopředsedu při plnění jeho mandátu; konstatuje však, že přetrvávají určité nedostatky, pokud jde o správu informací, personální obsazení a podávání zpráv; vyzývá ESVČ, aby si jako prioritu stanovila provedení doporučení uvedených ve zvláštní zprávě do uplynutí lhůty v roce 2025, neboť včasná opatření jsou důležitá pro posílení její provozní způsobilosti a zvýšení jejího příspěvku k plnění cílů zahraniční politiky EU;

11. konstatuje, že ESVČ je odhodlána zvýšit svou nákladovou efektivnost, přičemž v roce 2023 nadále čelila značným rozpočtovým omezením navzdory rostoucím geopolitickým výzvám; bere na vědomí, že ESVČ podstatně snížila rozpočet na služební cesty a reprezentaci, což má dopad na klíčové funkce této diplomatické služby, a dále snížila nepovinné výdaje a zmrazovala a odkládala projekty v oblasti údržby budov, infrastruktury a IT; se znepokojením konstatuje, že tato rozpočtová omezení by mohla vést k uzavírání velvyslanectví EU a k odkladům instalace bezpečnostních zařízení v mnoha delegacích EU, což by mohlo omezit schopnost ESVČ plnit svůj mandát, hájit hodnoty EU a náležitě plnit povinnost řádné péče vůči všem zaměstnancům delegací; naléhavě vyzývá členské státy, aby ESVČ a Komisi poskytly dostatečné finanční prostředky k zajištění toho, aby EU mohla zachovat svou síť delegací jako známku své globální angažovanosti; zdůrazňuje, že rozpočtové škrty mohou mít negativní dopad na provádění nástrojů pro vnější vztahy, jako je nástroj NDICI a strategie Global Gateway; zdůrazňuje, že je třeba poskytnout odpovídající zdroje oddělení pro strategickou komunikaci a strategický výhled Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), aby mohlo pokračovat v účinném boji proti dezinformačním kampaním, které autoritářské a neliberální režimy využívají jako strategické nástroje; vítá v tomto ohledu oznámení o vytvoření pracovní skupiny pro strategickou komunikaci a boj proti manipulaci s informacemi v rámci GŘ COMM Evropské komise;

12. vítá neochvějnou podporu poskytovanou Ukrajině, mimo jiné prostřednictvím civilní

poradní mise EU (EUAM Ukraine) a výcviku ukrajinských vojáků v rámci vojenské pomocné mise EU (EUMAM);

13. vítá jmenování prvního zvláštního zástupce EU pro oblast Perského zálivu;

14. zdůrazňuje, že EU musí navýšit financování s cílem posílit zvláštní rozpočtovou položku v rámci zahraniční politiky EU, která je konkrétně zaměřena na podporu rovnosti žen a mužů a agendy žen, míru a bezpečnosti, aby se zajistilo konzistentní financování iniciativ, které podporují vedení zohledňující genderovou rovnost, chrání práva žen a bojují proti sexuálnímu a genderově podmíněnému násilí v konfliktním a postkonfliktním prostředí; zdůrazňuje, že toto financování má zásadní význam pro podporu místních organizací občanské společnosti, poskytování podpory zaměřené na oběti a začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do diplomatického a bezpečnostního úsilí EU;

15. zdůrazňuje, že akční plán pro rovnost žen a mužů (GAP) III stanoví, že 85 % nových opatření EU musí přispívat k rovnosti žen a mužů a k posílení postavení žen a dívek; vyzývá ESVČ, aby urychlila plnění cílů plánu GAP III tím, že se ve své každodenní práci konstruktivně zaměří na angažovanost v klíčových oblastech tohoto plánu, mezi něž patří ukončení genderově podmíněného násilí, podpora sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, hospodářská a sociální práva a silnější postavení žen a dívek, jejich rovná účast a zastávání vedoucích pozic; konstatuje, že akční plán GAP III skončí v roce 2027, a naléhavě vyzývá ESVČ, aby za tímto účelem vypracovala ambicióznější akční plán GAP IV, který zajistí silnější vazbu mezi právy a posílením postavení žen a zahraniční a bezpečnostní politikou EU a bude připraven k provádění od roku 2028;

16. poukazuje na mimořádně zranitelnou situaci dětí ve světě, zejména v ozbrojených konfliktech; vyjadřuje vážné znepokojení nad skutečností, že desítky tisíc dětí na celém světě byly v roce 2023 zasaženy ozbrojenými konflikty a že docházelo k jejich zcela nepřípustnému zneužívání a porušování jejich nejzákladnějších práv; vyzývá ESVČ, aby se ve svém úsilí zaměřila především na práva dětí;

17. nadále vybízí ESVČ a delegace Unie, aby podporovaly místní aktéry a organizace občanské společnosti ve třetích zemích a spolupracovaly s nimi s cílem podnítit dialog o právním státu, základních lidských právech a boji proti korupci a zneužívání finančních prostředků EU;

18. vyzývá delegace EU, aby zvýšily podporu skutečným demokratickým aktérům a občanské společnosti na západním Balkáně a aby důrazně veřejně odsoudily kroky neliberálních a nedemokratických aktérů, které jsou v rozporu se zájmy Unie, a zajistily, aby financování z Nástroje předvstupní pomoci III probíhalo v souladu s cíli EU; vyzývá delegace EU v tomto regionu, aby uplatňovaly přesvědčivější přístup založený na dosažených výsledcích a kodaňských kritériích, především pokud jde o právní stát, demokracii a ochranu lidských práv, a to zejména s ohledem na skutečnost, že některé země západního Balkánu dosáhly jen omezeného pokroku;

19. vyzývá EU, aby poskytovala větší podporu Moldavsku v boji proti dezinformacím, hybridním hrozbám a kybernetickým útokům; vyzývá delegaci EU v Moldavsku, aby více usilovala o podporu aktivnější a účinnější komunikační strategie týkající se evropské perspektivy, která zahrnuje i osvětu v ruském jazyce;

20. připomíná zoufalou situaci v oblasti práv žen a osob LGBTQI+ v mnoha částech světa; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné tato práva lépe chránit; zdůrazňuje ústřední úlohu ESVČ při prosazování lidských práv na celém světě; vyzývá ESVČ, aby v tomto ohledu zvýšila své úsilí;

21. považuje volební pozorovatelskou misi za praktický a účinný nástroj zahraniční politiky, který zůstává ústředním prvkem politik a strategií EU na podporu demokracie; vyzývá EU, aby zajistila odpovídající zdroje pro volební pozorovatelské mise EU, aby mohly být rozšířeny i na volby v kandidátských a sousedních zemích;

22. vítá zřízení partnerské mise EU v Moldavsku (EUPM Moldova); zdůrazňuje zásadní úlohu této mise a vyzývá EU a její členské státy, aby prodloužily její mandát na období po květnu 2025 a zároveň navýšily zdroje s cílem zvýšit její účinnost;

23. naléhavě žádá ESVČ a delegace EU, aby pozorně sledovaly stav demokracie v jednotlivých zemích a poskytovaly logistickou a technickou podporu obráncům lidských práv a původním obyvatelům, zejména ženám;

24. zdůrazňuje, že svoboda náboženského vyznání a přesvědčení je základní hodnotou svobodného světa i Evropské unie; naléhavě vyzývá Evropskou službu pro vnější činnost, aby do svých činností začlenila náboženskou diplomacii a uznala náboženství jako součást řešení globálních výzev; zdůrazňuje, že tento přístup by měl zahrnovat aktivní ochranu práv křesťanů a dalších náboženských skupin, zejména v zemích, kde mají menšinové postavení, jakož i podporu tolerance a zajištění toho, aby náboženská svoboda byla součástí všech příslušných vnějších závazků a politik EU.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY

Zpravodaj prohlašuje na svou výhradní odpovědnost, že neobdržel žádný podnět od subjektu nebo osoby, které musí být uvedeny v této příloze v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu.

INFORMACE O PŘIJETÍ VÝBOREM POSKYTUJÍCÍM STANOVISKO

Datum přijetí	30.1.2025
Výsledek konečného hlasování	+: 53 –: 19 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Geadis Geadi, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrey Kovatchev, Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivaylo Valchev, Isabel Wiseler-Lima
Poslanci uvedení v čl. 216 odst. 7 jednacího řádu přítomní při konečném hlasování	Catarina Vieira

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POSKYTUJÍCÍM STANOVISKO

53	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Sebastian Tynkkynen, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

19	-
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stoyanov
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Rima Hassan

2	0
ECR	Geadis Geadi, Şerban Dimitrie Sturdza

Význam zkratek:
+ : pro
- : proti
0 : zdrželi se